

Kvinnusakin og málstríðið

Oddagrein

Í BALÐNUM í dag skrivar Jeffrei Henriksen, málfrøðingur og fyrrverandi lærari áhugavert sjónarmið, har hann vísir aftur, at føroyaska málið ger mismun á kvinnu og manni.

TAD VAR í kjalarvørrinum á kvinnustríðinum, at - serliga skrivandi kvinnur - fóru at broyta málið, tí tær mettu, at føroyska málið kúgar kvinnuna - at málið er lagað mannfolki.

OKKARA MÓÐURMÁL - sum er eitt av teimum vesturnorrønu málunum - hevur ikki havt bestu kor gjøgnum tíðirnar. Tey vesturnorrønu málini eru nýnorskt, íslenskt, føroyskt og gamla hetlenska málið norn. Felags fyri øll hesi málini er, at tey vóru um at verða troðkað burt av øðrum máli. Íslendingarnir eru teir, ið frægast hava varðveitt málið. Hetlendingarnir hava mist málið, meðan føroyskt og nýnorskt eru - um vit so kunnu siga - endurkonstruerað.

TÁ MENN í farnu öld endurskaptu føroyska skriftmálið, valdu teir at halda seg til frummálið, heldur enn at skapa eitt ljóðfrøðiligt skriftmál, har vit skrivaðu sum vit tosaðu. Hetta hevði heldur ikki borið til! Hugsíð tykkum, hvussu skuldu havnarmenn og klaksvíksingar samst um at stavað orðið »nei«?

KJARNIN Í STRÍÐNUM um føroyskt sum mannfolka- ella konufólkamál er, um orðið »maður« bara merkir maður, ella um tað eisini merkir »kvinna«. Fara vit aftur til frummálið, so er eingin ivi. Teir gomlu hugsaðu bæði um kallmann og kallkonu, tá teir søgdu orðið »maður«. Tí eiga konufólk ikki at taka sær týkni av at verða nevndar »formaður«, »løgtingsmaður«, »landsstýrismaður« o. s. fr.

MEN SKULU VIT hinvegin verða konse-kvent, so skulu nógvar nýggj orð framleiðast. Hugsíð um orð sum at »manna«, »menna«, »mannamál«, »mannndráp«, »mannminkan«, »menningartarnaður«. Hesi og nógvar við teimum mugu so eisini fáa ein »kvinnuham«: At »kvenna«, »kvanna«, »kvennminkan«, »kvenningartarnaður« o. s. fr.

NEI, EINKI KÚGAR málið kvinnuna. Tað kann bara vera hugburðurin - ikki málið. Latið okkum verða um mál okkara, latið okkum menna málið og læra okkum at nýta málið á øllum stigum - og duga at skilja tað.

SJÓNARMÍÐIÐ hjá Jeffrei Henriksen fer óivað at birta undir kjak. Vit frøast um gagnligt kjak um arvin, vit ervdu fedra frá - móðurmálið.

Sosialurin

Tutl gevur út nýggja fløgu við Dagfinn & Impulz:

Nú er fløgan á marknaðinum

Beint undan ólavsøku frættist í bløðunum, at fløga við Dagfinn & Impulz var væntandi og nú er hon komin á marknaðin. Dagfinn er eina-mest kendur úr bólkinum Springs, sum spældi runt oyggjarnar í 80'unum, har eitt nú Johan úr Kollafurði eisini var við. Vit minnst lög sum t.d. »Lotið« og »Bøllefrø«.

Eftir at Springs gavst í 1990, stovnaði Dagfinn bólkin Impulz, ið spældi frá 1990 til '93. Bólkurin hevði ongantíð heilt fasta manning, men John Mikkelsen og Dagfinn Olsen taldust millum oddamenninar í Impulz og hesir báðir settu sær fyrri at fáa nakað av tilfarinum út. At tað skuldi ganga eini 3-4 ár høvdu teir ikki vænta, men nú er fløgan so komin á føroyska marknaðin.

Talan er um tónleik hjá Dagfinn, ið bólkurin t.d. plagdi at framföra til tiltøk hjá Jazzfelagnum, ið tá helt til í B lóðypinum í Havn.

Tilfarir er blandað: melodískur rocktónleikur, blues-kendur tónleikur og okkurt lættari er eisini við. T.d. er aftur hesa ferð ein sokallað havnarmynd við, eins og Lotið var tað á sinni, nevniliga sangurin um Prikkutu Monu, ið koyrir framvið »Røntguni« fyrri at vísa sín bil.

Kend nevni eru við

Nógvar kendir og dugnaligir tónleikarar luttaka á fløguni og vit kunnu nevnda nøkur nevni.

Kim Hansen syngur meistarliga á lagnum »Vón«, umframt at hann spælir framúrskarandi flygel á hesum lagnum. Kim syngur harumframt lagið »Fagri flokkur« og spælir eisini undir á ymsum øðrum lögum.

Gunnhild Andreassen kenna føroyingar sum eina ófóra rødd í kórhopi, men hon sleppur á fløguni sera væl hjá titullagnum »Livdu av mánalýsi eina«, har hon á fyrsta sinni royndir seg sum rocksangara við síni eyðkendu rødd.

Hans Petur í Brekkunum og saxofon hansara gjørdust kend fyrri skjótt nógvum árum síðani og á fløguni

sleppur hann sera væl frá lagnum »Yahi«, ið er instrumental lag.

Stuttligt er í hesum sambandi, at tað júst mundi vera saman við Dagfinn og bólkinum Springs, at tann seinni so kendi Hans Petur fyrstu ferð spældi á fløgu. Hetta var ta tann ungi Sax-leikarin í 1989 luttók á lagnum »Vár«.

Var eisini við á Rock í Føroyum 2

Dagfinn er t.d. eisini umboðaður á Rock í Føroyum 2, har hann eigur annað av teimum báðum føroyskt tekstaðu lögnum, nevniliga lagið »fortið, nútið, altíð«, ið hann framførir saman við bólkinum »Hvarv«, ið umframt Dagfinn hevur manning úr bólkinum »Jú, men«.

Húsin

Myndin, ið prýðir húsan á fløguni hjá Dagfinn & Impulz er málningur eftir Dagfinn, ið sýnir Havnin á annað í mánalýsi og hóskar hetta sera væl til heitið á fløguni: Livdu av mánalýsi eina. Allir tekstir eru prentaðir rínni í húsanum eru teir allir á føroyskum. Tvey instrumentalløg eru á fløguni.

Mentunargrunnur Føroya Løttings og Fjølritagrunnurin stuðla útgávu og tað er TUTL, ið gevur út.

Fløgan við Dagfinn & Impulz fæst kring alt landið og kostar 149 kr.

Dagfinn Olsen hevur gjørt orð og lag til flestu sangirnar. Tó eigur Georg L. Petersen orðini til fyrsta sangin, nevndur »Vón« og Búi Tyril eigur orðini til Intro/Sært tú meg væl

Fínari franskur móti

Veitsluhjólur, cocktailhjólur, drahtir, jakkar, cowboybuksur v.m.

Tygum fúa klæðini seymað eftir máti.

Støkkid inn á gólvíð ella ringid til:

Spiff Lange Fashion,

Ingun Gaardbo, Nýggjavegur

JR-620 Runavík

Tlf. 47611 - hittist best millum kl. 18-20.